

YENİDEN İŞLEVLENDİRME KAPSAMINDA SİNOP BUZHANE BİNASI

Pınar SELİMOĞLU¹, Hicran Hanım HALAÇ²

Makale Bilgisi

DOI: 10.35379/cusosbil.1243337

Makale Geçmişi:

Geliş 27.01.2023

Kabul 24.07.2023

Anahtar Kelimeler:

Sinop Buzhane,

Yeniden İşlevlendirme,

Restorasyon,

Yeniden Kullanım,

Adaptasyon.

ÖZ

Tarihi yapılar, geçmiş kültürü, toplumsal değerleri, mimari özellikleri günümüze taşır. Yapıların işlevleri, mimari özellikleri, dokusu, malzemesi ile birçok bilgiye ulaşmamızı sağlar. Her yapı yapıldığı döneme ait ihtiyaçları karşılayacak şekilde tasarlanır. Zaman değiştiğinde ihtiyaçlar değişir ve bazı yapılar ihtiyaçları karşılamaz hâle gelebilir. Bu durumda yapıları yıkıp yenisini yapmak yerine, tarihi belge niteliği taşıyan değerlerimizi yeniden işlevlendirmek, hayatın içine dâhil etmek yapıların gelecek nesillere aktarılması için sürdürülebilir bir yöntemdir. Bu çalışmada Sinop ili Merkez ilçede bulunan Buzhane binasının yeniden işlevlendirilmesi ele alınmıştır. Yapının tarihçesi hakkında kısa bilgi verilmiş, mimari ve yapısal özelliklerinden bahsedilmiştir. Kültür Merkezi işlevini kazandıktan sonra yapıdaki mimari, strüktürel, mekanik-elektrik tesisat ve çevresel değişikliklere değinilerek, yapının kente sosyal, kültürel, ekonomik, mimari, çevresel ve estetik katkıları değerlendirilmiştir. Yeniden işlevlendirilen yapı, daha dışa dönük ve işlevsel hâle dönüştürülmüştür. Yapıda eski malzemelerden bazılarının kullanılmış olması, yapının eski işlevini ve ruhunu da ziyaretçilere yansıtmaktadır. Yeniden işlevlendirilen yapı kente birçok yönden katkı sağlamıştır.

SINOP ICE HOUSE BUILDING WITHIN THE SCOPE OF RE-FUNCTIONING

Article Info

DOI: 10.35379/cusosbil.1243337

Article History:

Received 27.01.2023

Accepted 24.07.2023

Keywords:

Sinop Ice House,

Refunctioning,

Restoration,

Re-use,

Adaptation.

ABSTRACT

Historical buildings carry the past culture, social values and architectural features to present. It allows us to reach a lot of information with the functions, architectural features, texture and material of the buildings. Each building is designed to meet the needs of the period in which it was built. As time changes, needs change and some structures may become unable to meet needs. In this case, instead of demolishing the buildings and building new ones, re-functioning our values, having historical aspects, and incorporating them into life is a sustainable method for transferring the buildings to future generations. In this study, the re-functioning of the Ice House building in the central district of Sinop province is discussed. Brief information about the history of the building was given, and its architectural and structural features were mentioned. After gaining the function of Cultural Center, architectural, structural, mechanical - electrical installation and environmental changes in the building were mentioned and the social, cultural, economic, architectural, environmental and aesthetic contributions of the building to the city were evaluated. The re-functionalized building has been transformed into a more extroverted and functional one. The fact that some of the old materials were used in the building reflects the old function and spirit of the building to the visitors. The re-functioned building has contributed to the city in many ways.

¹ Öğr. Gör., Sinop Üniversitesi, Boyabat Meslek Yüksekokulu, Mimari Restorasyon Programı, pselimoglu@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2086-1815.

² Prof. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, hhhhalac@eskisehir.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8046-9914.

Alıntılanmak için/Cite as: Selimoğlu, P. ve Halaç, H.H. (2023). Yeniden işlevlendirme kapsamında Sinop Buzhane binası. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32 (2), 553-567.

GİRİŞ

Kültür bilincinin oluşmasında öneme sahip tarihî yapılar, zamanın akışına bağlı olarak değişen koşullar – ihtiyaçlar, artan nüfus, gereksinimler sonucunda eski işlevlerini yitirmeye başlamıştır. Kültürel miras olarak nitelendirilen yapılar geçmiş toplumların ihtiyaçları doğrultusunda şekillenerek, dönemin özelliklerini günümüze aktaran yapılardır. Bir çeşit belge niteliği taşıyan tarihî yapılar sayesinde geçmişten günümüze bir bağ kurulmaktadır.

Günümüze kadar ulaşan tarihî yapıların, ekler ve onarımlarla kısmen yenilenerek yaşatıldıkları gözlemlenmektedir. Zamanla değişmiş ve günümüze ulaşmış yapılar birer belge olarak nitelendirilmektedir. Koruma uygulamaları çok eski tarihlere dayansa da onarımın günümüz teknolojisi kullanarak bilimsel yöntemlerle yapılması 19. yüzyılda başlamıştır (Ahunbay, 2009). Günümüzde koruma kavramı güncelliğini korumakta ve gelişen teknolojiye dayalı olarak çalışmaları sürdürülmektedir.

İnsanoğlunun gereksinimleri zamanla değişim göstermektedir. Gereksinimlerimizi karşılamak, zamana ayak uydurmak yaşamın her alanı için geçerlidir. Bu gün hızlı değişim ve gelişimleri en iyi gözlemlediğimiz alanlardan biri de kentleşmedir. Hızla değişen kent dokusu ne yazık ki tarihî birçok yapının yok olmasına ve geçmişle bağlarımızın kopmasına sebep olmaktadır. Yapıların bir kısmı koruma altına alınarak restorasyon çalışmaları yapılsa da bu çalışmalar yapıları koruma konusunda yetersiz kalmaktadır. Yapılarda restorasyonu yalnızca yapıyı onarmak olarak değerlendirmek yanlıştır, onarılan yapıların devam eden yaşam içerisinde yer bulmaları da gerekmektedir. Bu gün işlevini yerine getiremeyen yapıları yeniden işlevlendirerek hayatın akışına dahil etmek gerekmektedir.

Bu çalışmada Sinop Buzhane Binası'nın restorasyonu ile birlikte yeni işlevi, literatür çalışmaları ve yerinde yapılan gözlemler sonucunda, yapının mimarisindeki değişimleri, çevreye, topluma, ekonomiye etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yapılan çalışmada, öncelikle geniş çaplı literatür araştırması yapılmıştır. Literatür taramasında, lisansüstü tezler, ulusal ve uluslararası hakemli dergiler, raporlar ve konuya ilişkin kitaplar incelenmiştir. İncelenen çalışmalarda, yeniden işlevlendirilen yapı çeşitliliği de göstermektedir ki, yeniden işlevlendirme yapıların korunmasında oldukça önemli bir yer işgal etmektedir. Yeniden işlevlendirmelerin değerlendirildiği birçok çalışma bulunmaktadır. Çalışmalar içerisinde Sinop ilinde bulunan Buzhane Binası'na (Sabahattin Ali Kültür Merkezi) dair herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada, Sinop Müze Müdürlüğü arşivi, Sinop Belediyesi arşivlerinde elde edilen belgeler, tezler ve Sinop'un eski fotoğrafları incelenmiştir. Daha sonra, yapı yerinde fotoğraflanmış, plan krokisi oluşturulmuş, yapının tarihçesi, özellikleri anlatılmış, yapının restorasyonu ve yeniden işlevine dair çalışmalara değinilmiştir. İşlev değişikliği ile yapının yeni kimliği; mimari, çevresel, sosyal, ekonomik, kültürel ve estetik açıdan ele alınmıştır.

Yeniden İşlevlendirme ve Endüstri Mirası Kavramları

Değişen yaşam biçimleri, gelişen teknoloji ile birlikte tarihî ve kültürel varlıklar mevcut işlevleri ile ihtiyaçları karşılayamaz hale gelebilmektedir. Yapıların ilk tasarımlarındaki işlevlerin günümüzde geçerliliğini yitirmesi nedeni ile yapıyı kaderine terk etmek yerine, yeniden işlevlendirme bir koruma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeniden işlevlendirmeyi, eski binaların yıkımdan kurtarılmaya yarayan bir araç olarak görmek mümkündür (Ahunbay, 2009, s. 97). Venedik Tüzüğü 5. madde ;

Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir (Venedik Tüzüğü, 1964).

ile yeniden işlevlendirmenin ana esaslarından bahsedilmiştir. Yapının korunmasında, devamlı kullanımını da bakımının sağlanmasına yardımcı olabilir. Bu sebeple yapıya toplumsal bir işlev vermek anıtın yaşamını devam ettirmesi için gereklidir. Yeniden işlev belirlenirken, bilimsel ve teknik alanda işbirliği oldukça önemlidir. Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesi, yeniden işlev konusuna fazla açıklık getirmemekte birlikte, plan düzeni ve süslemeleri etkilenmeyecek şekilde gerekli tasarımların yapılması gerekliliği belirtilmiştir. İlgili maddede değinilmeyen nokta yapının öz işlevini yitirilmiş olması durumudur. Önerilen yeni işlev ile ilk işleve döndürme çelişkisi bu maddeyi yıpratıcı bir konudur (Erder, 1977, s. 173). Terk edilmiş, kullanılmayan alanları yeniden işlevlendirerek halkın kullanımına açmak, yapıların çevresinde yeni sosyal dinamikler oluşmasına ve canlanmaya olanak sağlar. Korunması gereken yapıda, çevresel özellikleri de göz önünde bulundurularak, dış görünümü bozulmadan düzenlemelerin yapılması tercih edilmelidir. Yeniden işlevlendirmenin zorunlu olduğu hallerde; iç

mekânlarda esnek düzenlemeler gerçekleştirilebilir (Ahunbay, 2009, s. 98). Amsterdam Bildirgesi'nde yer alan "yapılara, onların karakterine, saygı göstermeyi ihmal etmeden çağdaş yaşamın gereklerine uyan işlevler vermeli; böylece yaşatılmalarını garanti altına almalı" (Amsterdam Bildirgesi, 1975) maddesi ile Venedik Tüzüğü de desteklemektedir.

Bugün birçok ülkede tarihî yapıyı koruma yöntemi olarak yeniden işlevlendirme yapılmaktadır. 2018 Avrupa Kültür Mirası yılı boyunca yapılan etkinliklerde, yeniden kullanım stratejileri tartışılmış ve kültür varlıklarının yeniden kullanımı ile ilgili yaklaşımlar 2018 Avrupa Başkenti Leeuwayden'de şöyle paylaşılmıştır:

İşlevlerini yitirseler de, tarihi yapılar, kültürel tarihi, mekânsal ve ekonomik değerlerini sürdürürler. Yeniden kullanım bu değerlere sahip olan öğelerin korunması ve yeni bir kullanım için uyarlanması stratejisidir. Dolayısıyla yeni işlevler kültür varlığının değerleriyle aktif ve anlamlı bir diyalog içine girer.

Yeniden kullanımın, kültürel varlığın sahip olduğu değerlerin korunması, varlığını sürdürmesi için bir yöntemdir ve insanların kültür varlığının değerini fark etmeleri, kültürel miras konusunda bilinçlenmeleri konusunda fırsatlar yaratabilir (Ahunbay, 2019, s. 145). Kaderine terk edilmiş yapıları yeniden işlevlendirerek halkın kullanımına açmak, yapının çevresine, işlev durumuna göre ekonomiye, konumuna göre şehrin silüetine ve halkın kültürel miras konusunda bilinçlenmesine doğrudan ve dolaylı etki eder. Yeniden işlevlendirmede, yapının kimliğine ters düşmeyecek, mekânsal kurgusunu bozmayacak tasarımlar yapmak oldukça önem arz etmektedir.

Yapılarda işlevlendirme kavramı kimi zaman karşımıza; uyarlanabilir yeniden kullanım (adaptive re-use) ya da uyarlamalı yeniden kullanım olarak da çıkmaktadır. Douglas (2006, s. 1), adaptasyon terimini, yapının kapasitesini, işlevini veya performansını değiştirmek amacıyla yapılan müdahaleler olarak tanımlamaktadır. Yeniden işlevlendirmede adaptasyon, yapıların ömrünü sürdürmesi, güncel gereksinimleri karşılaması için yeni işlev verilerek adapte edilmesi için gerekli müdahaleler olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Turan, 2012). Yeniden işlevlendirme gerekliliği durumunda kültürel miras kapsamındaki bütün yapılara uygulanmaktadır. Endüstriyel miraslarda da yeniden işlevlendirilen örneklerine rastlanmaktadır.

Endüstriyel miras kavramı, endüstri uygarlığına ait değerler yok olma tehdidi altındayken ortaya çıkmıştır. Bir varlık üzerinde tehdit söz konusu olduğunda, onun koruma problemi ortaya çıkar. 19. yy.da Avrupa'da sanayinin gelişmesi, geleneksel doku için bir tehdit oluşturmaya başlamış ve bu durum geleneksel dokunun korunmasını gündeme getirmiştir. 20. yy.ın ikinci yarısında ise endüstri yapıları yok olma tehdidi altında kalmış ve sanayideki gelişmeler eski endüstri binalarının ortadan kaldırılmasına yönelik baskı yaratmıştır. Bu noktada da "endüstriyel miras" kavramı ortaya çıkmıştır (Kıraç, 2001, s. 61).

Uluslararası Endüstri Mirasını Koruma Komitesi (The International Committee of the Conservation of Industrial Heritage) toplantısında kabul edilen Nizhny Tagil Sanayi Mirası Şartı'nda (The TICCIH Nizhny Tagil Charter for the Industrial Heritage), endüstriyel miras;

Tarihi, teknolojik, sosyal, mimari veya bilimsel değeri bulunan endüstriyel kültür kalıntılarında meydana gelir. Bunlar, bina ve makineler, atölyeler, imalathaneler, fabrikalar, madenler ile işleme ve arıtma sahaları, depolar, ambarlar, enerjinin üretildiği, iletildiği ve kullanıldığı yerler, ulaşım ve tüm altyapısı ile sosyal faaliyetler için kullanılan yerler ile barınma, dini ibadet veya eğitim alanları gibi yapılardan oluşmaktadır.

şeklinde tanımlanmaktadır (TICCIH, 2003). Yani endüstri mirasının korunmasını, yalnız yapı ile sınırlandırmadan çevresi ile bir bütün olarak irdelemek ve ele almak gerekmektedir.

Feilden (2003) ise, endüstriyel miras yapılarını üç kategoride sınıflandırmıştır. Birincisi süreklilik, kimlik ve manevi değerleri, ikincisi belge niteliği, tarihî, mimari değerleri, estetiği, içeren kültürel değerleri ve üçüncüsü işlevsellik, ekonomik, sosyal ve politik yönünü de kapsayan kullanım değerleridir. Bu değerlerin sürekliliği, yapının fiziksel özellikleri korumanın yanı sıra işlevini yitirmiş yapılara yeni işlev vererek topluma katkı sağlamasıyla mümkün olacaktır.

1970'lerin sonundan bu yana, endüstri mirası kavramı, endüstri devrimini deneyimlemiş ülkelerin yanı sıra endüstri devrimini daha geç tanıyan ve daha sınırlı olarak gerçekleştiren ülkelerde de gündeme gelmeye başlamıştır. Türkiye eski endüstri yapılarının korunması kavramıyla 1990'larda tanışmıştır. Cumhuriyet öncesindeki bazı üretim yapıları ile erken Cumhuriyet döneminde kurulan fabrikalar, üretim işlevlerini yitirmelerinden sonra miras kapsamında koruma altına alınmaları ile ilgili çalışmalar son dönemde artmıştır (Saner, 2012).

MATERYAL METOD

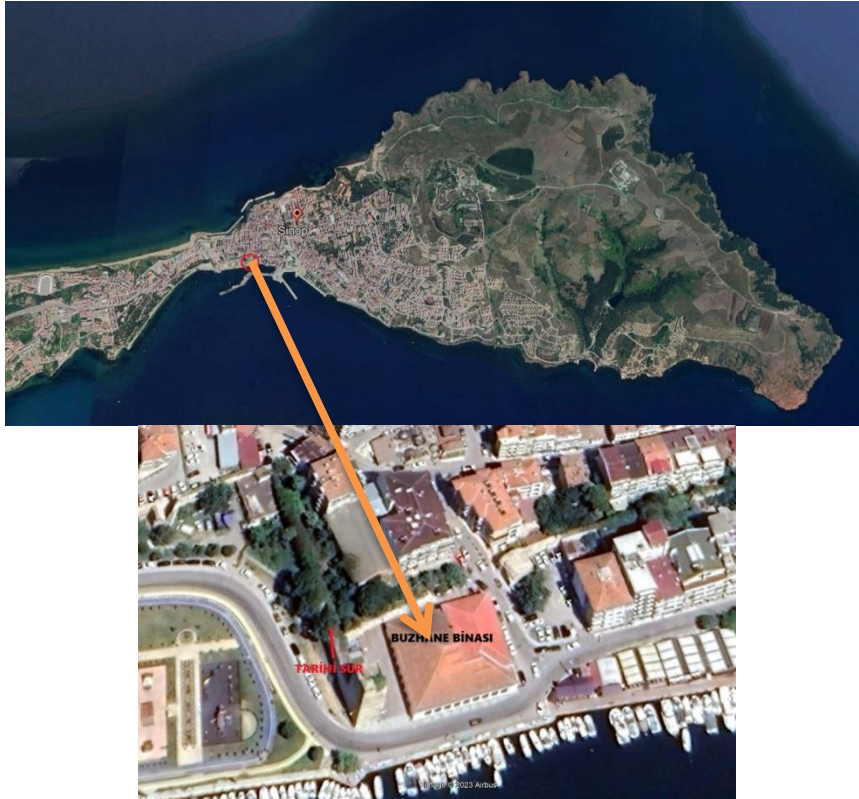
Bu araştırmanın materyalini, Sinop ili kent merkezinde Camikebir Mahallesi sınırları içerisinde yer alan ve 1954 yılında yapımı tamamlanan tarihî Sinop Buzhane Binası oluşturmaktadır. Buzhane Binasını, işlevi, mimari yapısı, dönemine göre teknolojisi, yapı içerisindeki makineleri ile endüstriyel miras olarak değerlendirmek mümkündür. Araştırma yapının geçirmiş olduğu mimari ve yapısal dönüşümün tespit edilmesi üzerine odaklanmaktadır. Bu kapsamda yapıya ilişkin röleveler, geçmiş ve güncel fotoğraflar, restorasyon projeleri araştırmanın esas materyallerini oluşturmaktadır.

Çalışmada, mevcut işlevini yitirmiş ve depo olarak kullanılan Sinop Buzhane Binasının, yeni işlevi ile kullanımları karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiştir. Değerlendirme, mimari - yapısal müdahaleler ile mekân analizi ve uyarlanabilir yeniden kullanım yaklaşımı irdelenmektedir. Yeniden işlevlendirmenin yapının varlığını devam ettirme açısından önemi vurgulanmaktadır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Yapının Konumu ve Tarihi

Sinop ili Merkez ilçesi Camikebir Mahallesi 55 Ada 58-59 parselde yer alan yapı, şehrin güney limanın kıyısında, güney kale surlarına bitişik parsel üzerinde yer almaktadır (Şekil 1). Yapı, denize yakın konumu, çevresinde bulunan rekreasyon alanları ve sosyal alanlar ile değerlendirilmelidir.

Şekil 1. Sinop ili ve Buzhane Binasının Hava Fotoğrafi (Google Earth, 2023)

Sinop Vilayet Gazetesi 19 Aralık 1951 gün ve 1494 sayılı sayısında; Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından Buz Fabrikası ve Soğuk Hava Deposu olarak tasarlanan binanın ve 14 Aralık 1951 tarihinde temelini atıldığı ve yapının iki temel işlevi bulunacağı bunlardan ilki buz yapmak ve buzları nakledecek vasıtalara vermek, ikincisi ise balıkları soğuk hava depolarında muhafaza etmek olduğu bilgisi yer almaktadır (Şekil 2). Yapımı 1954 yılında tamamlanan yapı Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 16.11.2011 gün ve 91 sayılı kararı ile tescillenmiştir.

Şekil 2. Vilayet Gazetesi (19.12.1951 -1494)

Yapının Mimari - Yapısal Özellikleri (Restorasyon Öncesi Durumu)

Liman kenti olan Sinop, deniz ticareti ile ilişkili olarak tersaneleri, iskeleleri bulunan bir şehirdir. İlde kayıtlı 2326 ticari balıkçı bulunmakta olup, yetiştiricilik alanı ve sektörün paydaşları ile yaklaşık on bin kişinin geçimini sağladığı bir sektördür (Yücel ve diğerleri, 2022). Deniz ticaretinin yapıldığı kentte deniz mahsullerinin depolanması ve nakli sırasında ürünlerin bozulmaması için gerekli buzun imalatını yapıldığı, deniz mahsullerinin soğuk hava depolarında saklanması için gerekli alanlarını barındıran Buzhane Binası kentin deniz mahsulleri ticaretinde önemli bir yere sahiptir. Zamanla gelişen teknolojiler binanın güncel işlevinin yitirilmesine sebep olmuş olsa da, döneminde deniz mahsullerini ticaretinde ürünlerin soğutulmuş muhafazası ve nakliyesi için gerekli teknolojiyi sağlamıştır.

Buzhane Binası; kareye yakın (33,00 x 31,00) dikdörtgen planlı, tek katlı, bodrumsuz bir yapıdır. İşlevleri ve kat yükseklikleri bakımından değerlendirildiğinde yapıyı iki bölümde değerlendirmek mümkündür. Soğuk hava depoları ve genel kullanım alanlarının yer aldığı birinci bölüm ile makine dairesi ve buz tankının bulunduğu ikinci bölümdür (Tablo 9). Birinci bölümde; teslim alma yeri, ofis, wc, hazırlık deposu, yükleme alanı, mal deposu, donma tüneli ve depolar, ikinci bölümde ise; makine dairesi buz tankı ve buz deposu yer almaktadır.

- Teslim alma yeri; mal kabulü, tartma ve mal kontrol işlemlerinin yapıldığı bölümdür. Güney cephedeki giriş kapısı bu bölümdedir, giriş kapısı yol kotundan 120 cm yukarıda olup, bir merdiven ile mal kabulüne ulaşılmaktadır. Buzhaneye ait eski fotoğraf Özcanoğlu (2013)'nun arşivinden alınmıştır. Bu mekândan büro ve wc mahallerine geçiş yapılmaktadır. Zemin kaplaması dökme mozaik, duvarlar sıva üzeri boyalıdır (1b).
- Büro- wc; teslim yerinde bir kapı ile geçilen ve güney cepheye iki adet penceresi, teslim mahalline bakan doğraması ile yapının tek ısıtılan bölümüdür (1c). Zemin kaplaması dökme mozaik, duvarlar sıvalı üzeri boyalıdır. Yine teslim alma yerinden bir kapı ile wc mahalline girilmektedir. Wc mahallinin zeminini dökme mozaik, duvarları belli bir kısma kadar seramik kaplama, üst kısımlar ise sıva üzeri boya yapılmıştır.

Tablo 1. Buzhane İç Fotoğrafları (Restorasyon Öncesi)

- Hazırlık deposu (soğuk depo); Teslim alma alanından geçilen deponun, tavan ve duvarları yalıtım malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri sıva ve boyalıdır (2a).

- Yükleme alanı; hazırlık deposunun kuzeyinde bulunan alanın, tavan ve duvarları yalıtım malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri sıva üzeri boyalı yapılmıştır.
- Donma tüneli; şoklama odası olarak kullanılan mahalde soğutucular bulunmaktadır. Tavan ve duvarları izolasyon malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri boyalıdır (2b).
- Buz kaplama odası; soğutucu boruların en fazla bulunduğu alan olup, tavan ve duvarları yalıtım malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri sıva ve boya yapılmıştır. (2c).

Tablo 2. Buzhane İç Fotoğrafları (Restorasyon Öncesi)

- Dondurulmuş mal deposu; Dondurulmuş malların depolandığı bölümlerdir. Tavan ve duvarları yalıtım malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri sıva ve boya yapılmıştır (3a).
- Makine dairesi - tankı; buz üreten makinelerin bulunduğu kısımdır, zeminde kanallar mevcuttur (3b). Bu bölümün doğu kısmında, sac içerisine yerleştirilen buz kalıpları ve ahşap kapaklar bulunmaktadır (3c). Buz kalıplarının hareketini sağlayan monoray vinci³ taşıyan kolonlar bulunmaktadır. Zemin karo mozaik ile kaplı, duvarlar sıva üzeri boya yapılmıştır.

Tablo 3. Buzhane İç Fotoğrafları (Restorasyon Öncesi)

- Buz deposu; tavanında rezistanslar bulunmaktadır (4a). tavan ve duvarları yalıtım malzemesi ile kaplıdır. Zemin dökme mozaik, duvar ve tavanlar yalıtım üzeri sıva ve boya yapılmıştır. İki bölüm arasında yaklaşık 100 cm kot farkı bulunmaktadır. İki bölüm arasında geçiş biri betonarme, biri de ahşap olan merdivenlerle sağlanmaktadır. Yapının dışında bir buz kulesi bulunmaktadır (4b).

³ Monoray vinç; iki kolon arasına yerleştirilen çelik konstrüksiyon üzerinde bulunan raylarda hareket edebilen ve yükleri indirip, kaldırmaya yarayan vinç sistemidir.

Tablo 4. Buzhane Fotoğrafları (Restorasyon Öncesi)

- Yapının birinci bölümüne güney cephesinden, ikinci bölümüne ise kuzey cephesinden giriş sağlanmaktadır. Yapının dört cephesinde de pencereler bulunmaktadır.
- Birinci bölüm mahallerinin cephelerinin büyük kısmı dışa kapalıdır. Doğu cephesinde 8 adet pencere, güney cephesinde 4 adet pencere 2 adet giriş kapısı, batı cephesinde 1 adet pencere, kuzey cephesinde 2 adet giriş kapısı bulunmaktadır. Pencereler söveli ve dikdörtgen formudur.
- İkinci bölüm cephesi daha dışa açıktır. Doğu cephesinde 8 adet pencere ve kuzey 4 adet pencere ve 1 adet üzeri camlı giriş kapısı bulunmaktadır. Pencereler dikdörtgen formu ve sövelidir (Tablo 5).

Tablo 5. Cephe Fotoğrafları (Restorasyon Öncesi)

- Yapının kuzey cephesinde iki adet, batı cephesinde bir adet olmak üzere toplam üç adet muhdes⁴ yapı mevcuttur (Tablo 6).

Tablo 6. Kuzey Cephesi ve Batı Cephesi Muhdes Yapı (Restorasyon Öncesi)

- Birinci bölüm; çatı plağı, kolon – kiriş ve başlıklı mantar döşeme sistemini içeren karma bir sistemde yapılmıştır. Kolonlar 25x25 cm ebadındadır. Kat yüksekliği 300 cm'dir. Çatı plağı üzeri marsilya tipi kiremit ile kaplanmıştır (Tablo 7).

⁴ Muhdes yapı; yapının özgün biçimlerine uygun olmayan sonradan yapılmış bölümler (TDK Sözlük).

- İkinci bölüm; kiriş – plak sisteminde olup, kolon boyutları 36x40 cm'dir. Kat yüksekliği 587 cm'dir. Yapıda elektrik tesisatı sıva üstü olarak imal edilmiş ve görünür vaziyettedir. Mekanik tesisat malzemeleri, hemen her odada mevcut ve görünür halde bulunmaktadır (Tablo 7).

Tablo 7. Betonarme, elektrik –mekanik tesisat fotoğrafları (restorasyon öncesi)

		
(7a) 2. bölüm kolon kiriş sistem	(7b) 1. bölüm yapı sistemi ve elektrik boruları	(7c) Elektrik ve mekanik imalatları
(7a),(7b) , (7c) fotoğrafları Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır.		

Buzhane Binasından Kültür Merkezine Yeni İşlev (Restorasyon Sonrası Durum)

1954 yılında yapımı tamamlanan yapı, 25.04.1955 tarihli senet ile Toprak Mahsulleri Ofisi'ne daha sonra da Sinop Belediyesi'ne devredilmiştir. Buzhane Binasının Restorasyonu işinin sözleşmesi 14.08.2020 tarihinde gerçekleşmiş ve 21.01.2022 tarihinde geçici kabulü yapılmıştır. Geçici kabulünden bu yana Buzhane Binası, Sabahattin Ali Kültür Merkezi olarak hizmet vermektedir.

Restorasyon esnasında yapılara yapılan müdahaleler sınırlı tutulmalı, gerektiğinde geri alınabilir olmalı, tasarım yapılırken yapının plan ve mekân tipolojisi göz önünde bulundurulmalıdır. Esnek düzenlemeye izin vermeyen tasarımlar yeniden kullanımı kısıtlamaktadır (Ahunbay, 2019, s. 146). Tarihî yapılarda yeniden işlevlendirmede, kültürel mirasa saygı öncelikli olmalıdır (Ahunbay, 2019, s. 156). Yeniden işlevlendirilen yapılara uygun işlevi seçmek önemlidir. İşlevi belirlerken yapının mevcut durumunda en az değişikliği yaparak en kullanışlı tasarımı yapmak temel yaklaşım olmalıdır.

Bu bağlamda Buzhane Binası'na, kültür merkezi işlevi verilerek; fuaye, kafeterya, sergi alanı, tuvaletler, depo, ofis, çok amaçlı salon, toplantı odası mahalleri tasarlanmıştır.

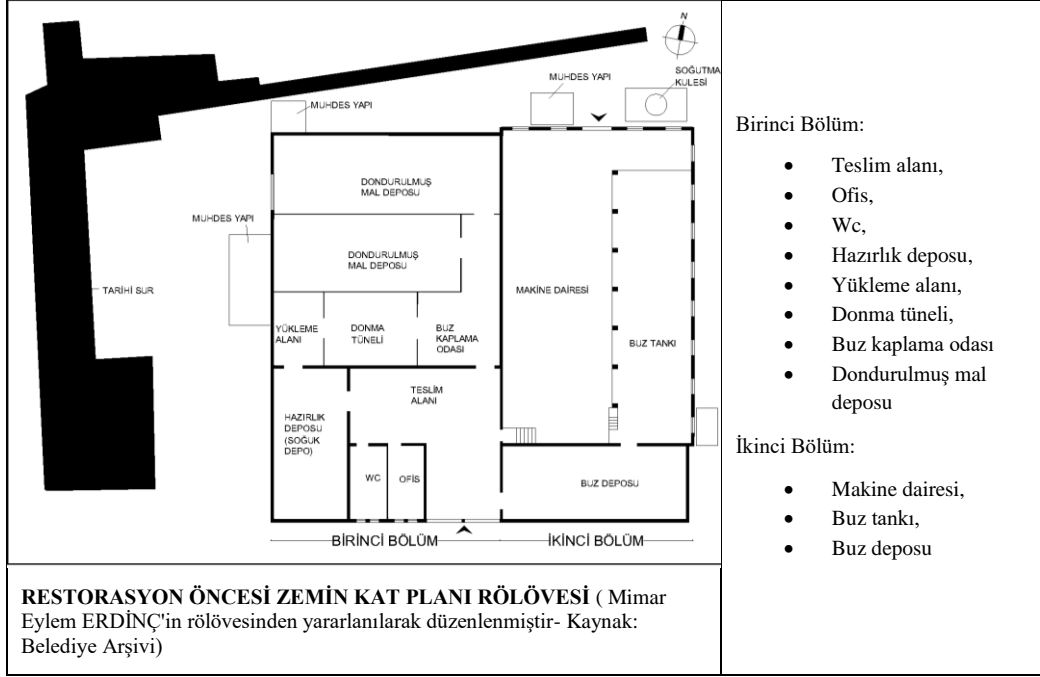
Tablo 8-9-10'da yapının künyesi verilerek, Buzhane binasının orijinal kullanımında yer alan mekânların, kültür merkezi işlevinden sonra hangi mekânlara dönüştürüldüğü belirtilmiştir.

Buzhane Binası yeniden işlevlendirmesinde mekânsal anlamda düzenlemeler ile birlikte statik, elektrik ve mekanik anlamında da düzenlemeler yapılmıştır.

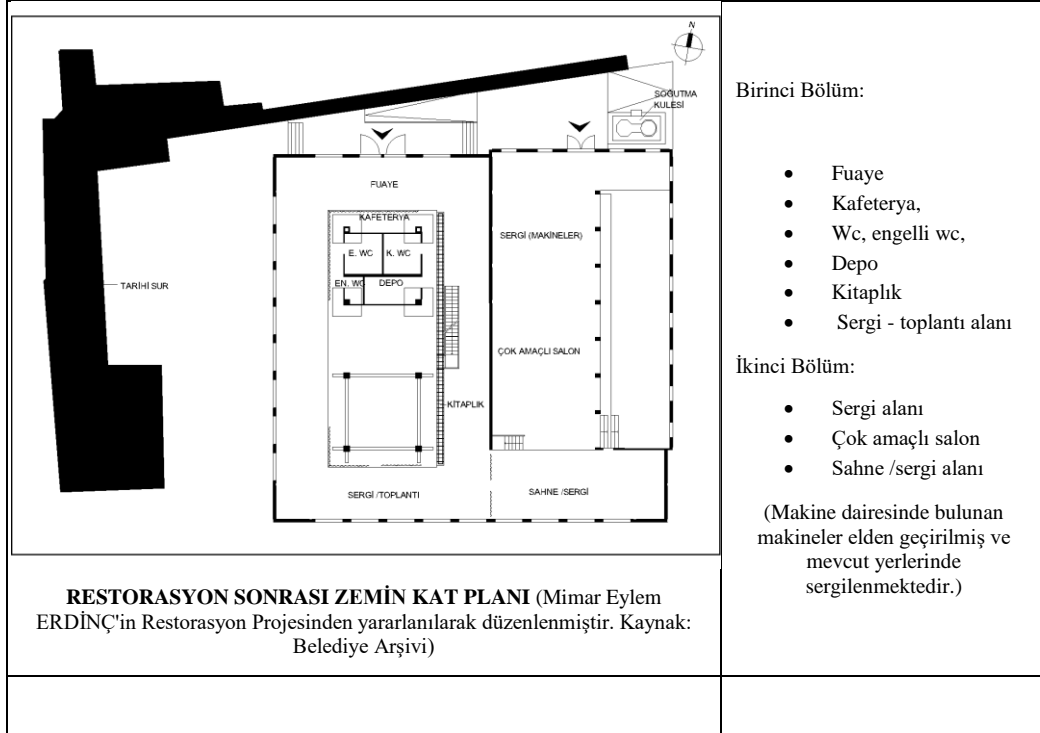
Tablo 8. Yapının Künyesi

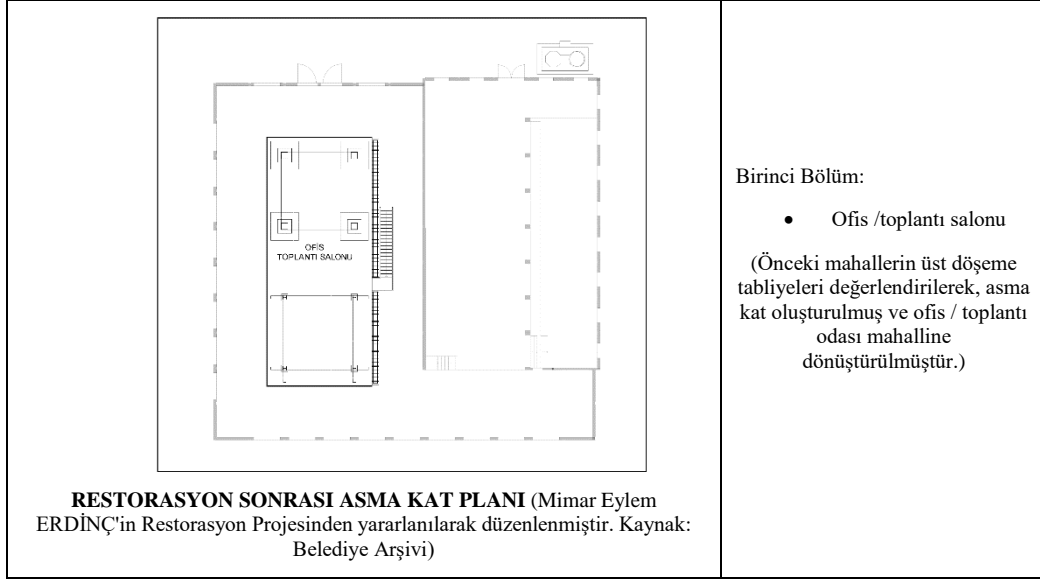
YAPININ KÜNYESİ
Konum: Sinop İli Merkez İlçe Camikebir Mahallesi 4 Pafta 55 Ada 58-59 Parsel
Yapım Yılı: 1954
Kat Adedi: Zemin + Asma kat
Özgün İşlevi: Buzhane Binası
Yeni İşlevi: Sabahattin Ali Kültür Merkezi
Yapım Sistemi: Betonarme
Mülkiyeti: Sinop Belediyesi
Tescil Kararı: 16.11.2011/ 91 sayılı Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı

Tablo 9. Buzhane İşlevi (Restorasyon Öncesi)

Tablo 10. Kültür Merkezi İşlevi (Restorasyon Sonrası)

Mekânsal Dönüşüme Dair Müdahaleler

Buzhane binasında bulunan teslim alanı, ofis, hazırlık deposu, donma tüneli, yükleme alanı, buz kaplama odası, dondurulmuş malzeme deposunun bulunduğu birinci bölümde, mekânların (11a-11b-11c-11d) bölücü duvarları yıkılmış ve taşıyıcı 4 adet kolonun bulunduğu kare formlu alanda, servis mekânları tasarlanmıştır. Yıkılan bölücü duvarların izlerini zeminde görmek mümkündür (11f – 13h). Girişi karşılayan banko ve servis tezgahının (11e), arkasında kadın erkek wc, engelli wc ve depo mahalleri tasarlanmıştır (11f). Bu servis mekânları dışında kalan kısımlar ise sergi ve toplantı salonu olarak tasarlanmıştır (11g–11h). Taşıyıcı duvarların yıkılmasıyla mekânın ortasında açığa çıkan 8 kolonların üzerinde bulunan ve yıkılan mahallerin üst tabliyesi asma katın zeminin oluşturmuştur. Bölücü duvarları bulunmayan bu mekân ofis ve toplantı olarak kullanılmaktadır (11i-11j).

Tablo 11. Restorasyon Öncesi Ve Sonrası Fotoğrafları

Restorasyon öncesi		Restorasyon sonrası		
				
(11a)	(11b)	(11e)	(11f)	(11g)
				
(11c)	(11d)	(11h)	(11i)	(11j)
(11a), (11b), (11c), (11d) fotoğrafları, Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır.				

Buzhane Binasının, makine dairesi, buz tankı ve buz deposunun bulunduğu ikinci bölümde, yalnız buz deposunun makine dairesi ile olan duvarı yıkılmıştır (12a). Diğer alanlarda ilk tasarımında da duvar bulunmamaktadır. Mevcut zeminden 100 cm aşağıda bulunan makine dairesinin yer aldığı mekâna inen merdivenler ve makine dairesinin bulunduğu alandaki kanallar korunmuştur. Makine dairesindeki cihazlar (12b) temizlenip gerekli bakımları yapıldıktan sonra, mevcut yerlerinde sergilenmektedir (12e). Buz tankında bulunan sac buz kalıpları (12c) ve ahşap kapaklar (12d) yapının muhtelif yerlerde değerlendirilmiştir. Sac buz kalıpları, temizlenip boyandıktan sonra metal konstrüksiyon arasına yerleştirilerek kütüphane rafları olarak değerlendirilmiş (12f), aynı zamanda bu raflar ofis /toplantı salonunun bulunduğu asma katın korkuluğunu oluşturmuştur (12g). Buz kalıp kapaklarının büyük bir kısmı makine dairesinde bulunan çok amaçlı salonun duvarında (12h), küçük

bir kısmı ise kafeterya mahallinin servis mahalli duvarında değerlendirilmiştir (12i). Buz tankının bulunduğu kısımda zemin kotu diğer mahaller ile aynı tutulmuş ve böylece kesintisiz sirkülasyon sağlanmıştır (12j).

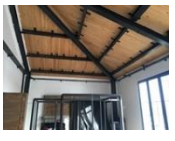
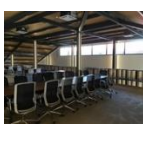

Tablo 12. Restorasyon Öncesi ve Sonrası Fotoğrafları

Restorasyon öncesi		Restorasyon sonrası		
				
(12a)	(12b)	(12e)	(12f)	(12g)
				
(12c)	(12d)	(12h)	(12i)	(12j)
(12a), (12b),(12c), (12d) fotoğrafları, Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır.				

Strüktürel ve Mekanik – Elektrik Müdahaleler

Yapı statik açıdan değerlendirildiğinde, betonarme kolonlar (13a) çelik kolonlarla güçlendirilmiştir (13e). Çatı konstrüksiyonu ve çatı imalatı yenilenmiştir (13b - 13c - 13f). Elektrik tesisatı yenilemiş, çelik kolonlara şerit aydınlatmalar yerleştirilmiştir (13g). Restorasyon öncesine kullanılan sarkıt lambalar (13d) daha modern olanları (13h) ile değiştirilmiş aynı zamanda perde de takılabilen ray sistemine spot ışıklar ilave edilmiştir (13i). Daha önce ısıtma sistemi bulunmayan mekânın ısıtma ve soğutma işlemleri fan coil ve klima ile yapılmaktadır. Hava sirkülasyonu için havalandırma kanalları yapılmıştır (13j).

Tablo 13. Restorasyon Öncesi ve Sonrası Fotoğrafları

Restorasyon öncesi		Restorasyon sonrası		
				
(13a)	(13b)	(13e)	(13f)	(13g)
				
(13c)	(13d)	(13h)	(13i)	(13j)
(13a), (13b),(13c), (13d) fotoğrafları, Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır.				

Cephe ve Yapı Yakın Çevreye Dair Müdahaleler

Yapı mevcut işlevi dolayısıyla kapalı bir cephe sistemine sahip (14a-14b) iken, restorasyon sonrasında daha dışa açık bir cephe sistemi tasarlanmıştır. Makine dairesi ve buz tankının bulunduğu alandaki cephe düzeni korunmuş, bu mahallerdeki pencerelerin onarımları yapılarak orijinal şekilde bırakılmıştır (14e). Güney ve batı cephesinde yapının sitemine uygun söveler eklenerek yeni pencere boşlukları açılmış ve yapının ışık ve hava alması sağlanarak daha dışa dönük bir cephe sistemi oluşturulmuştur (14f-14g). Güney cephesinde bulunan kapı (14c) iptal edilerek yerine pencere sistemi yapılmıştır. Kuzey cephesinde makine dairesine girilen kapı onarılarak korunmuştur (14h). Kültür merkezine ana giriş kuzey cephesindeki iki kapı ile sağlanmaktadır (14i-j). Bu ana giriş kapıları, soğuk hava deposunun onarılan kapılarıdır (14d). Buz kulesi onarılarak korunmuştur (14h).

Tablo 14. Restorasyon Öncesi ve Sonrası Cephe Fotoğrafları

Restorasyon öncesi		Restorasyon sonrası		
(14a)	(14b)	(14e)	(14f)	(14g)
(14c)	(14d)	(14h)	(14i)	(14j)
(14a), (14b),(14c), (14d) fotoğrafları, Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır				

Yapının kuzey ve batı cephesinde bulunan muhdes yapılar kaldırılarak ve çevresi yeniden düzenlenerek kale surları ile ilişkisi vurgulanmıştır (15 a-b).

Tablo 15. Restorasyon Öncesi ve Sonrası Yakın Çevre İlişkisi

Restorasyon öncesi	Restorasyon sonrası
(15a) (Google Earth, 2018)	(15b) (Google Earth, 2023)

Kuzey cephesi giriş aksı ve batı cephesi ile kale suru arasında kalan açık alan yeniden düzenlenmiştir (16 a-b-c-e-f-g-h). Yapının güney cephesine yapılan yaya kaldırımı ile binanın direkt yol ilişkisi kesilmiştir (16 d- i). Yapının etrafında bulunan tüm eklentiler ve yapının kullanılmamasından kaynaklı çevresinde bulunan atık malzeme temizlenerek yapının çevresi ile ilişkisi açığa çıkarılmıştır (16a- j).

Tablo 16. Restorasyon Öncesi ve Sonrası Yakın Çevre İlişkisi

Restorasyon öncesi		Restorasyon sonrası		
(16a)	(16b)	(16e)	(16f)	(16g)
(16c)	(16d)	(16h)	(16i)	(16j)
(16a), (16b),(16c), (16d) fotoğrafları, Sinop Müze Müdürlüğü ve Sinop Belediyesi arşivinden alınmıştır.				

Yeniden İşlevlendirmenin Kente Katkısının İrdelenmesi

İşlevini yitirmiş yapıları yeniden işlevlendirmek, yapıların süreç içerisinde devamlılığı sağlamak için kullanılan koruma yöntemlerinden biridir. Yeniden işlevlendirilen yapıların fiziksel özellikleri korunurken yeni işlevleri ile yapının kente katacağı kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan değeri de artar.

Yapıya verilen yeni işlev, sosyal, kültürel, ekonomik, çevresel, mimari ve kullanım ihtiyaçları açısından çok yönlü bir bakışla ele alınmalıdır (Wang ve Zeng, 2010). Tablo 17’te Buzhane Binası, işlevlendirme sonrası sosyal, kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel açıdan değerlendirilmiştir.

Tablo 17. İncelenen Yapı İçin Yeniden İşlevlendirmenin Değerlendirmesi

Tespit Açısı	Değerlendirme
Sosyal açıdan	<ul style="list-style-type: none">Bulunduğu bölge için endüstriyel miras olarak simge niteliğindedir.Yapının yeni işlevi, insanların sosyalleşmesine olanak sağlayarak, bölgenin canlanmasına katkı sağlar.Yeni fonksiyon kullanıcılarına sosyal yönde fayda sağlar.
Kültürel açıdan	<ul style="list-style-type: none">Yeni fonksiyon kullanıcılarına kültürel yönde fayda sağlar.Bulunduğu bölgede yapılacak kültürel faaliyetlere ev sahipliği yaparak başlı başına kültürel fayda sağlar.Yeniden işlevlendirme ile yapının gelecek nesillere aktarılması sağlanmaktadır.Sabahattin Ali Kültür Merkezi ismi ile şair –yazar ismi de gelecek nesillere aktarılmaktadır.
Ekonomik açıdan	<ul style="list-style-type: none">Kültür Merkezi halen Belediye tarafından işletilmekte ve ziyaretçilerden bedel alınmamaktadır. Fakat bir işletmeye verilmesi halinde devlete katkısının yanı sıra istihdam sağlayacaktır.Kamu yararı ön planda tutulmuştur.Kültür turizmine katkı sağlamaktadır.
Mimari açıdan	<ul style="list-style-type: none">Yapının dış kabuğu ve makine dairesinin bulunduğu kısım korunarak, daha dışa dönük ve estetik bir yapı tasarlanmıştır.Muhdes yapılandan arındırılarak, girişi yeniden düzenlenmiş ve ulaşım daha kolay hale gelmiştir.Yapıda hasar gören çatı onarılması, gerekli onarım ve bakımların yapılarak ve statik açan yapının güçlendirilmesi yapının ömrünü uzatan doğru uygulamalardır.Yapının bazı noktaları engelli erişimine uygun değildir.
Çevresel açıdan	<ul style="list-style-type: none">Yapının yol ile direk bağlantısı kesilerek bir yaya kaldırımı yapılmıştır.Kuzey cephesindeki giriş yeniden düzenlenerek yapının kale suru ile ilişkisi vurgulanmış ve tarihî doku ile konumu net olarak görülmektedir.Yayalara daha ulaşılabilir bir çevre düzenlemesi sağlanmıştır.Kentin kültürel etkileşimi sağlayacak bir ortam hazırlanmıştır.
Estetik açıdan	<ul style="list-style-type: none">İç mekân düzenlemeleri, mimari, statik, elektrik, mekanik ve çevresel onarımlar görsel açıdan olumludur.Dış cephe yapının mevcut hali ile uyumlu ve estetik açıdan olumludur.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Eski işlevini yitirmiş yapıların yeniden işlevlendirilerek, hem kamu yararına kullanılması hem de gelecek nesillere aktarılması sağlanabilir. Yapıların kullanılmaması, gerekli bakımların yapılmaması, yapının erken yıpranmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple, tarihî yapıların periyodik bakımlarını düzenli yaparak ve gerekli müdahaleleri zamanında gerçekleştirerek, hem ekonomik anlamda hem de kültürel anlamda kazanç sağlanmak mümkündür.

Sinop ili Merkez ilçesinde bulunan Buzhane Binası,1954 yılında inşa edilmiştir. 2000’li yılların başına kadar kullanılan bina, 2020 yılında başlanan restorasyon çalışmalarına kadar geçen sürede depo olarak kullanılmış ve bakımları ihmal edilmiştir. Restorasyon çalışmaları 2022 yılında tamamlanarak yeni işlevi ile hizmete açılmıştır. Zamanla işlevini yitirerek atıl hale gelen yapının yeniden işlevlendirilerek Kültür Merkezine dönüştürülmesi, hem yapının devamlılığını hem de kente ve topluma katkı sağlamaktadır.

Buzhane Binasına yeni işlev verilerek dönüştürüldüğü Kültür Merkezi ile mekânsal gereklilikler ve kullanıcı ihtiyaçları asgari düzeyde karşılanmıştır. Özgün işlevinden farklı bir işlevle değerlendirilen yapının kabuk yapısı korunmuş, soğuk hava depoları, ofis ve teknik hacimlerin bulunduğu mekânlar yeniden düzenlenmiş, pencerelerin bir kısmı korunmuş, soğuk hava deposu kapılarının tamir ve bakımı yapılarak yapıda yeniden değerlendirilmiştir. Yapı içerisinde bulunan tüm tesisatın korunması mümkün olmamakla birlikte mekanik ve elektrik tesisatı yenilenmiş, ana makineler gerekli bakım ve temizlikleri yapılmış, orijinal hali ile korunarak sergilenmeye devam

edilmektedir. Buz kalıpları kütüphane raflarında ve ahşap kapaklar ise yapının muhtelif yerlerinde kullanılmaya devam edilmektedir.

Buzhane Binası işlevini yitirmesi nedeni ile bakımsızlığa ve yok olmaya terk edilmiş atıl halde iken, günümüzde birçok kültürel etkinliğe ev sahipliği yapan bir yapıya dönüştürülmüştür. Yapının geçici kabulünden sonra yapıda; Sinop Lakerda Festivali, çeşitli sergiler, eğitimler, söyleşiler ve birçok farklı etkinlikler düzenlenmiştir.

Yapı konumu itibari ile güney kale burcu içerisinde yer almaktadır. Daha önce kale burcu ilişkisi tam anlaşılmayan yapının, yeni çevre düzenlemesi ile birlikte konumu ve çevresi ile ilişkisi daha net anlaşılmaktadır.

Yeniden işlevlendirme aşamalarında Buzhane Binası'nın Kültür Merkezi olarak işlevlendirilmesi yapının iç ve dış mekânlarına müdahaleleri de beraberinde getirmiştir. Mevcut yapının yeni işlevinin mekânsal ihtiyaçlara cevap verebilmesi için iç mekân duvarlarının büyük çoğunluğu yıkılmıştır. Her ne kadar yapının iç mekânları yıkılmış olsa da iç mekânda yapının eski işlevini hatırlatan malzemelerin korunup sergileniyor olması, cephelerin özgün kimliğine aykırı olmayacak şekilde düzenlenmiş olması doğru bir yaklaşımdır.

Kültür merkezi yapısı olarak tasarlanan yapıda, mekânsal ihtiyaçlar mevcut alan içerisinde çözülmeye çalışılmıştır. Asma katta düzenlenen ofis, toplantı salonunun bulunduğu kata engelli erişimi sağlanmamış olup ayrıca engelli bireylerin makinelerin sergilendiği mekâna erişimi mekân içerisinden mümkün değildir. Yani makinelerin sergilendiği alan ile çok amaçlı salonun bulunduğu kota kesintisiz engelli erişimi bulunmamaktadır. Bu mekânlara ulaşım için engelli bireyin binadan çıkıp, diğer bölüme yeniden giriş yapılması gerekmektedir. Mekânlar içerisinde kesintisiz erişim için, rampa ya da lift gibi çözümler üretilebilir.

Ziyaretçilerin yapının orijinal işlevini, yapıyı gezerek anlamaları mümkün değildir. Yapının içerisinde ve dışarısında değişimlerin ve yeniden kullanılan malzemelerin anlatıldığı tanıtım broşürleri, yeniden kullanılan malzemelerin üzerine yerleştirilecek bilgilendirici levhalar, öncesi sonrası görsellerinin anlatıldığı panolar gibi aydınlatıcı bilgileri içeren belgeler vs. ziyaretçilerin yapıyı daha rahat algılamalarına yardımcı olabilir.

Yapı genel itibari ile daha dışa dönük ve işlevsel hale dönüştürülmüş, içerisinde ve cephesinde bazı orijinal malzemelerin korunması ile geçmiş işlevi ile bağı koparılmadan yeni işlevi kazandırılmıştır.

Geçmiş ile aramızda bağ kurmamızı sağlayan tarihi yapılarımızın korunması ve gelecek nesillere aktarılması için yaşam içerisinde yer almasına izin verilmesi gerekmektedir. Tarihi yapıları korumak ve varlığının sürdürmek için kültürel miras bilincinin toplumun her kesimine aşılması önem arz etmektedir. Tarihi yapıların varlığını sürdürmesinde yapılacak çalışmalarda, yönetimler, akademisyenler, sivil toplum örgütlerinin birlikte çalışmaları, konunun çok yönlü ele alınmasını sağlayacaktır. Tarihi yapıları yeniden işlevlendirilmesinde de doğru kararların verilmesi ortak çalışmalar ile sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Ahunbay, Z. (2009). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon | YEM Kitabevi* (5. Baskı). Yapı Endüstri Merkezi. https://yemkitabevi.com/collections/yeni-gelenler/products/tarihi-cevre-koruma-ve-restorasyon?_pos=3&_sid=097418784&_ss=r

Ahunbay, Z. (2019). *Kültür mirasını koruma ilke ve teknikleri*. YEM Yayın.

Amsterdam Bildirgesi. (1975). http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0458320001536681780.pdf

Douglas, J. (2006). *Building adaptation* (Second edi). Butterworth-Heinemann.

Earth, G. (2023). *Google Earth*. https://earth.google.com/web/search/sinop/@42.02439995,35.14671933,8.6610065a,330.73036677d,35y,-0h,0t,0r/data=CigiJgokCYEoVXKl60NAEeIrFVwX6kNAGUey_8MjXEBAIa7ESmTVV0BA

Erder, C. (1977). Venedik tüzüğü tarihi bir anıt gibi korunmalıdır. *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 3(2), 167–190.

Feilden, B. M. (2003). *Conservation of historic buildings* (Third Edition). Elsevier: Architectural Press. . <https://www.routledge.com/Conservation-of-Historic-Buildings/Feilden/p/book/9780750658638>

Kıraç, B. A. (2001). *Türkiye'deki tarihi sanayi yapılarının günümüz koşullarına göre yeniden değerlendirilmeleri*

konusunda bir yöntem araştırması. [Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Üniversitesi].

Özcanoglu, Z. Z. (2013). *Geçmişin fotoğraflarıyla Sinop tarihi 1940-1960'lı Yıllar II. Cilt* (2. baskı). Şimal Ajans.

Resmi Gazete. (2009). *Kültür yatırımlarının ve girişimlerinin belgelendirilmesine ve niteliklerine ilişkin yönetmelik.*
<https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=13009&MevzuatTertip=5>

Saner, M. (2012). (PDF) Endüstri mirası: Kavramlar, kurumlar ve Türkiye'deki yaklaşımlar. *PLANLAMA, 1*.
https://www.researchgate.net/publication/255686097_Endustri_Mirasi_Kavramlar_Kurumlar_ve_Turkiye'deki_Yaklasimler_Mehmet_Saner

TICCIH. (2003). *The Nizhny tagil charter for the industrial heritage.* <https://ticcih.org/about/charter/>

URL1. (n.d.). *Dosya:Sinop in Turkey.svg - Vikipedi.* Retrieved December 2, 2022, from https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Sinop_in_Turkey.svg

URL2. (n.d.). *Google Earth.* Retrieved December 2, 2022, from https://earth.google.com/web/search/Camikebir,+Sinop+Buzhane,+Derin+Boğaz+Ağzı+Sokak,+Sinop+Merkez%2FSinop/@42.02430184,35.14709283,8.1619716a,174.35695623d,35y,0.00000001h,0.81825687t,0r/data=CigiJgokCev2pJF1GTJAEef2pJF1GTLAGSB8mvJGh_e_IaYQXQZD7VjA

Venedik Tüzüğü. (1964). http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0243603001536681730.pdf

Wang, H. J., & Zeng, Z. T. (2010). A multi-objective decision-making process for reuse selection of historic buildings. *Expert Systems with Applications, 37*(2), 1241–1249.
<https://doi.org/10.1016/J.ESWA.2009.06.034>

Yıldırım, M., & Turan, G. (2012). Sustainable development in historic areas: Adaptive re-use challenges in traditional houses in Sanliurfa, Turkey. *Habitat International, 36*(4), 493–503.
<https://doi.org/10.1016/J.HABITATINT.2012.05.005>

Yücel, Ş., Baki, B., Altın, T., & Uzun Gören, G. (2022). Sinop ili su ürünleri üretiminin mevcut durumu ve Türkiye su ürünleri üretimindeki yeri. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology, 9*(sp), 2437–2441. <https://doi.org/10.24925/TURJAF.V9ISP.2437-2441.4844>

Etik Kurul Beyanı

Makale için Etik Kurul onayına gerek yoktur.

Yazar Katkı Oranı

Araştırmanın tamamı yazarların ortak katkıları üzerine gerçekleştirilmiş olup birinci ve ikinci yazarın katkı oranları eşit 50/50 şeklindedir.